

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ที่มุ่งจะสำรวจความคิดเห็นของประชากรในมหาวิทยาลัยขอนแก่นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร (อธิการบดีและคณบดี) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในตำแหน่งข้าราชการ สาย ก (อาจารย์) จำนวน 1,200 คน สาย ข ค จำนวน 2,028 คน รวม 3,228 คน ซึ่งในจำนวนดังกล่าวเมื่อหักผู้ที่ไปศึกษา ฝึกอบรม วิจัย ออก 330 คนแล้ว จะเหลืออยู่เพียง 2,898 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรดังกล่าว และได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรของข้าราชการสาย ก และสาย ข ค ของ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หน่วยงานที่สังกัด	ประชากร	
	สาย ก	สาย ข,ค
สำนักงานอธิการบดี	-	209
สำนักวิทยบริการ	-	79
สถาบันวิจัยและพัฒนา	-	31
ศูนย์คอมพิวเตอร์	-	13
คณะเกษตรศาสตร์	123	85
คณะเทคนิคการแพทย์	49	28
คณะพยาบาลศาสตร์	106	34
คณะแพทยศาสตร์	263	1246
คณะมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์	85	23
คณะวิทยาศาสตร์	141	51
คณะวิศวกรรมศาสตร์	116	67
คณะศึกษาศาสตร์	192	34
คณะสาธารณสุขศาสตร์	28	22
คณะทันตแพทยศาสตร์	45	54
บัณฑิตวิทยาลัย	-	8
คณะเทคโนโลยี	27	23
คณะสัตวแพทยศาสตร์	2	-
รวม	1200	2028

หมายเหตุ

สถิติจำนวนข้าราชการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตุลาคม 2530

กองการเจ้าหน้าที่

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนข้อมูลที่ส่งไปและได้รับคืน

หน่วยงานที่สังกัด	จำนวนประชากร					
	สาย ก			สาย ข ค		
	ส่ง	รับคืน	ร้อยละ	ส่ง	รับคืน	ร้อยละ
สำนักงานอธิการบดี	-	-	-	209	148	70.82
สำนักวิทยบริการ	-	-	-	79	49	62.03
สถาบันวิจัยและพัฒนา	-	-	-	31	17	54.84
ศูนย์คอมพิวเตอร์	-	-	-	13	11	84.62
คณะเกษตรศาสตร์	123	23	18.70	85	31	36.48
คณะเทคนิคการแพทย์	49	12	24.49	28	15	53.58
คณะพยาบาลศาสตร์	106	38	35.85	34	32	94.12
คณะแพทยศาสตร์	263	68	25.86	1246	513	41.18
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	85	36	42.35	23	10	43.48
คณะวิทยาศาสตร์	141	12	8.52	51	5	9.81
คณะวิศวกรรมศาสตร์	116	66	56.90	67	65	97.02
คณะศึกษาศาสตร์	192	107	55.73	34	27	79.42
คณะสาธารณสุขศาสตร์	28	5	17.86	22	16	72.73
คณะทันตแพทยศาสตร์	45	21	46.67	54	20	37.04
บัณฑิตวิทยาลัย	-	-	-	8	8	100.00
คณะเภสัชศาสตร์	23	6	26.09	21	15	71.43
คณะเทคโนโลยี	27	11	40.75	23	11	47.83
คณะสัตวแพทยศาสตร์	2	1	50.00	2	1	50.00
รวม	1200	406	33.83	2028	994	49.01

หมายเหตุ เมื่อหักจำนวนบุคลากรที่ลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม และทำวิจัยแล้ว จำนวนร้อยละของข้อมูลที่ได้คืนทั้งสองสายรวมกันจะเป็นร้อยละ 48.30

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นข้าราชการสาย ก และ สาย ข ก ซึ่งผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นเองโดยอาศัยแนวทางการสร้างจากการศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัยและการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ หรือดำรงตำแหน่ง หรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นหลักหรือแนวทางการสร้าง แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านคุณลักษณะเฉพาะของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ ซึ่งมี 4 คุณลักษณะคือ

- คุณลักษณะด้านวิชาการ
- คุณลักษณะด้านการบริหาร
- คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ
- คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้จริงได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางสาขาการบริหาร

การศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน สาขาอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และสาขาอื่น ๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้อง ทำการตรวจสอบเกี่ยวกับเนื้อหา (content) การใช้ภาษา (wording) ด้านโครงสร้างและรูปแบบ (structure and format) และด้านอื่น ๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสมควรเสนอแนะเพื่อหาความตรง (validity) ของแบบสอบถาม (ผู้ทรงคุณวุฒิได้จำแนกด้านต่าง ๆ รวมถึงตรวจสอบในทุกด้านแล้วจึงได้นำเอาข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับใช้จริง

สำหรับความตรงของแบบสอบถามนั้น เนื่องจากแบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น หักศนคติความเชื่อ ความพึงพอใจ และมีคำตอบได้หลายคำตอบในบางคำถาม จึงได้ใช้วิธีหาค่าความตรงของแบบสอบถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ (specialists) ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนและปฏิบัติงานในสายวิชาการบริหารการศึกษาเป็นผู้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และพิจารณาคัดสินว่าเป็นไปตามเกณฑ์และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.3 การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.3.1 ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ต่อหน่วยงานและคณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.3.2 ผู้วิจัยได้วันระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสองรอบโดยทั้งระยะห่างประมาณ 5 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2530 ซึ่งระยะนี้เป็นช่วงที่ปีภาคเรียน บุคลากรจึงมีจำนวนน้อย หลังจากเปิดภาคเรียน คือเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือน กุมภาพันธ์ ผู้วิจัยได้ติดตามเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีกเป็นรอบที่ 2 แต่ก็ได้ข้อมูลเพิ่มเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาระงานในหน้าที่หรือเหตุผลส่วนตัวของบุคลากรก็เป็นได้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (f) และ ร้อยละ (%) และการจัดอันดับ (rank order) โดยที่คุณลักษณะเฉพาะของอธิการบดีและ คณบดี นำเสนอในรูปของความถี่และร้อยละ ยกเว้นคุณลักษณะเฉพาะด้านคุณสมบัติทั่วไปได้นำเสนอโดยการจัดอันดับ

คุณลักษณะทั่วไปทุก ๆ ด้าน ทั้งของอธิการบดีและของคณบดี ผู้วิจัยนำเสนอในรูปของการจัดอันดับโดยแยกออกเป็นสาย ก และสาย ข,ค แล้ววิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งนำเสนอในบทที่ 4

สำหรับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยนำเสนอไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน
1. เพศ	
ชาย	498 คน
หญิง	902 คน
รวม	1,400 คน
2. อายุ	
สูงที่สุด	56 ปี
ต่ำที่สุด	20 ปี
อายุเฉลี่ย	31 ปี
3. ภูมิลำเนาเดิม	
ภาคเหนือ	82 คน
ภาคกลาง	300 คน
ภาคตะวันออก	36 คน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	928 คน
ภาคใต้	52 คน
รวม	1,400 คน
4. วุฒิทางการศึกษา	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	533 คน
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	469 คน
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	309 คน
ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	89 คน
รวม	1,400 คน

ตารางที่ 6 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน
5. คณะหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติราชการในปัจจุบัน	
สำนักงานอธิการบดี	148 คน
สำนักวิทยบริการ	49 คน
สถาบันวิจัยและพัฒนา	17 คน
ศูนย์คอมพิวเตอร์	8 คน
บัณฑิตวิทยาลัย	11 คน
คณะแพทยศาสตร์	581 คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	131 คน
คณะศึกษาศาสตร์	134 คน
คณะพยาบาลศาสตร์	70 คน
คณะวิทยาศาสตร์	17 คน
คณะเกษตรศาสตร์	54 คน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	46 คน
คณะเทคนิคการแพทย์	27 คน
คณะสาธารณสุขศาสตร์	21 คน
คณะทันตแพทยศาสตร์	41 คน
คณะเภสัชศาสตร์	21 คน
คณะเทคโนโลยี	22 คน
คณะสัตวแพทย์	2 คน
รวม	1400 คน

ตารางที่ 6 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน
6. ปัจจุบันปฏิบัติงานในตำแหน่งบุคลากรสายใด	
บุคลากรสาย ก	406 คน
บุคลากรสาย ข	466 คน
บุคลากรสาย ค	528 คน
รวม	1400 คน
7. ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยนี้	
1 - 5 ปี	645 คน
6 - 10 ปี	415 คน
11 - 15 ปี	168 คน
16 - 20 ปี	131 คน
21 ปีขึ้นไป	41 คน
รวม	1400 คน